

LEAVE
NO ONE
BEHIND

SEPEDI

TLHOHLELETŠO YA GO DIRA SE
SENGWE SA LEFASE LE LEKAONE

NELSON
MANDELA

WA BATHO WA
PLANETE

Kgoboketšo ya ditsopolwa go tšwa go Nelson Mandela e šoma bjalo ka kgopotšo ya khuetšo yeo motho o tee a ka bago le yona lefaseng. E tšweleditšwe ke Ditšhabakopano. ka Afrika Borwa ka tirišano le Nelson Mandela Foundation, pukwana ye lebišitšwe go bohwa bja senatla seo se hlohleleditšego meloko go lwela lefase la toka, go lekana le go swarelela. Ka mo matlakaleng a, mantšu a Madiba a sepelelana le Dinepo tša Tlhabollo tša go Swarelela, a aba temošo, tlhohloletšo, le tlhohleletšo ya go dira se sengwe go yo mongwe le yo mongwe go dira phapano mo ditšhabeng le go feta.

Letlakala la ka ntle: ©Nelson Mandela Foundation/Matthew Willman

Letlakala la ka gare: Seswantšho sa go se be sa semmušo sa Serapa sa Dijo sa UN. ©UN Seswantšho/Rick Bajornas

LENANANE O LA DITENG

Dikamogelo

4

Kgatišo ya go ikgetha go keteka bohwa bja Nelson Mandela le go keteka matswalo a lesome a go hlokošana ga gagwe.

Ketapele

5

Molaetša go tšwa go Nelson Mandela Foundation le Mokgokaganyi wa Badudi ba UN ka Afrika Borwa.

Ditsopolwa tša Nelson Mandela le Dinepo tša Tlhabollo tša go

6

Swarelela

Nelson Mandela o hlohleletše meloko go lwela lefase la toka, go lekana le go swarelela. Ka mo matlakaleng a, mantšu a Madiba a sepelelana le Dinepo tša Tlhabollo tša go Swarelela, a aba temošo, tlhohloletšo, le tlhohleletšo ya go dira se sengwe go yo mongwe le yo mongwe wa rena go dira phapano mo ditšhabeng le go feta.

**NELSON
MANDELA
INTERNATIONAL
DAY**

TAKE ACTION! INSPIRE CHANGE!

**Kgatišo ya go ikgetha go keteka bohwa
bja Nelson Mandela le go keteka matswalo
a lesome a go hlokofala ga gagwe.**

“COURAGE WAS NOT THE ABSENCE OF FEAR,
BUT THE TRIUMPH OVER IT” N. MANDELA

CONTINUATION

Ofisi ya Ditšhabakopano ya Geneva e swere tiragalo ya go
gopola Letšatši ya Ditšhabatšhaba la Nelson Mandela.
Bakgathatema ba ngwala melaetša nakong ya tiragalo.
©UN Seswantšo/Jean Marc Ferré

**Tokelo ye kgolo ya go ba motho e thibelwa letšatši le
lengwe le lengwe go makgolo a dimilione tša batho
ka lebaka la bodiidi, tlhokego ya dinyakwa tša
motheo go swana le dijo, mešomo, meetse le dintlo,
thuto, tlhokomelo ya maphelo le tikologo ye botse.**

Nelson Mandela

KETAPELE

Badirišani ba go ratega, Bagwera le Badiradiphetogo ba Badirišani,

Pukwana ye e šoma bjalo ka tumišo ya go ikgetha go Nelson Rolihlahla Mandela, Mopresidente wa maloba wa Afrika Borwa, yoo a tsebegago go bao ba mo ratago bjalo ka Madiba, go lemoga bohwa bja gagwe le ntwaga ya mafolofolo ya tokologo le go phela gabotse ga bomotho. E nyaka go tšweletša ditshwano gare ga boipiletšo bja gagwe bja go se lebalege bjalo ka dipolelo tša tlhohleletšo ya go dira se sengwe le Agenda ya 2030 ya Tlhabollo ya go Swarelela le Dinepo tša yona tša Tlhabollo ya go Swarelela (diSDG) yeo e dumeletšwego go Ditšhabakopano ka 2015. Pukwana e ikemišeditše go phethagatša tše dingwe tša dipolelo tša gagwe (pele, nakong le ka morago ga mengwaga ye 27 ka kgolegong) ka go di tswalanya le diSDG tše di amanago le tšona ge re fihla gare ga go fihlelela dilebanywa tša gonabjale tša go palelwa ga batho le planete.

Madiba e bile motho wa mathomo wa go ba le letšatši leo le gafetšwego go mo hlompha ke Lekgotlatheramelao la Ditšhabakopano ge e bega gore 18 Mosegamanye (letšatši la gagwe la matswalo) bjalo ka Letšatši la Ditšhabatšhaba la Nelson Mandela. Ka ge go lemogilwe ke Ditšhabakopano, segopotšo sa letšatši la matswalo la Mandela ke "motsotso wa batho ka moka go mpshafatša ka mehola yeo e hlohleletšego Nelson Mandela.

Nelson Muffuh,
Mokgokaganyi wa Badudi
ba Ditšhabakopano ka
Afrika Borwa

Tlhohleletšo ya boikgafo. Boikgafo bjo bo tseneletšego bja toka, ditokelo tša batho le ditokologo tše bohlokwa. Tumelo ye kgolo mo tekatekanong le seriting sa mosadi le monna yo mongwe le yo mongwe. Go kgatha tema mo go tšwelago pele ga poledišano le kopano go phatlalala le mafapha le dikarolo ka moka. Morero wa go feta le wa ngwaga wo wa go gopola Letšatši la Mandela, "Climate, Food and Solidarity," o gatelela ditlhohlo tša tšhoganetšo tša phetogo ya klaemete, bohloki le go se lekalekane.

Ka tirišano le Nelson Mandela Foundation, UN e ikemišeditše go kgatha tema ga mohola moo go ka se tlogelego motho morago go akaretša go fokotša bohloki, go fokotša go se lekalekane, phokotšo ya go swarelela le dipaterone tša tšweletšo, mpshafatšo ya phetogo ya klaemete le phokotšo ya kotsi, taolo ya dilahlwa, phetošetšo go mohlagase wa go hlweka, le mananeo a dijo tše di fetotšwego.

Ge re gopola mantšu a Nelson Mandela le ditiro pele, nakong le go latela Samiti ya SDG ya 2030 (18 -19 Lewedi nakong ya Lekgotlatheramolao la UN ka New York), a re gopole maatla ao yo mongwe le yo mongwe a nago le wona go dira phapano, ka ge a boletše, "bjale e ka diatleng tša rena". Ka go lemoga moya wa Mandela le go beakanya maitapišo a rena a diSDG, re ka hlola lefase la kakaretšo la go swarelela kudu, la toka gape la go lekalekana. A re hlompheg bohwa bja Nelson Mandela ka go fetolela mantšu a gagwe go tiro le go ikemišetša bokamoso bja go phadima go batho ka moka.

UVerne Harris,
Obambele Umphathi
Omkhulu i-Nelson
Mandela Foundation

FEDIŠA BOHLOKI KA MEHUTA YA BJONA KA MOKA GO GONGWE LE GO GONGWE

Go swana le bokgoba le kgatelelo, bohloki ga se tlhago. Bo dirilwe ke motho gape bo ka fedišwa [...] **go fenyā bohloki ga se leswao la thušo. ke tiro ya toka**

Nelson Mandela

KA MOO O KA KGATHAGO TEMA YA GAGO:

- **Aba dilo tšeo o sa di šomišego. Mekgatlo ya thušo ya gae e tla aba diaparo tše o di abilego, dipuku, gomme tša dira bophelo bjo bofsa.**
- **Hwetša mokgatlo wa thušo woo o nyakago go o thekga. Thušo ye nngwe le ye nngwe, ye kgolo goba ye nnyane, e ka dira phapano.**
- **Bohloki bo sa tšwela pele nageng ye nngwe le ye nngwe. Batho ba go feta 8% lefaseng ba sa phela bohloking bjo bogolo kudu. Hlaboša lentšu la gago go lwantšha bohloki bjo bogolo kudu. Hlaboša lentšu la gago go lwantšha bohloki bjo bogolo kudu.**
- **Thekga dikgwebo tša gae le bagwebi. Ka go kgetha go reka go dikgwebo tša gae o ka thuša go matlafatša ekonomi le go fokotša bohloki.**

**FEDIŠA TLALA,
FIHLELELA
TŠHIRELETŠO YA
DIJO LE PHEPO YE E
KAONAFADITŠWEGO
LE TEMO YA GO
SWARELELA**

Tokologo ga e na mohola ge batho
ba sa bolawa ke tlala

Nelson Mandela

KA MOO O KA KGATHAGO TEMA YA GAGO:

- **Leka go bjala tše dingwe tša dijo tša gago goba thoma serapa sa dijo ka gae, sekolong goba setšhabeng sa geno.**
- **O se ke wa senya dijo. Tšidifatša ditšweletšwa tše dingwe tše difsa goba dijo tše di šetšego.**
- **Aba dijo tše di šetšeng tše di ka lewago go batho bao ba di hlokago le batho bao ba lego maamong a kotsi.**
- **Eja dijo tše di lekanetšego. Intasteri ya nama e na le khuetšo ye kgolo go tikologo.**
- **Reka dijo tša mo gae gape tša dihla.**

KGONTHIŠA MAPHELO A MABOTSE GOMME O GODIŠE GO PHELA GABOTSE GO BATHO KA MENGWAGA KA MOKA

Nako le nako ke dumela gore **boitšhidullo** ke motheo e sego fela wa maphelo a mmele eupša wa **khutšo moyeng**

Nelson Mandela

KA MOO O KA KGATHAGO TEMA YA GAGO:

- Eja dienywa le merogo gomme o itšhidullo nako le nako gore o dule o phetše gabotse.
- Hlabela wena le bana ba gago. Go šireletša lapa la gago go malwetši go thuša gape maphelo a setšhaba.
- Aba madi a gago go phološa maphelo. Ipeye go rejistara ya dikabo tša ditho le ditlhalenama ka nageng ya geno.
- Dula o le mafolofolo! Leka go itšhidulla goba go kgatha tema mešongwaneng ya dipapadi nako le nako.
- Hwetša mokgatlo wa thušo woo o nyakago go o thekga. Se sengwe le se sengwe se sennyane se dira phapano.

Go matlafatša Ditšhaba:

Barutwana go tšwa Kwadukathole Comprehensive School ka Motesetorpong wa Katlehong, Johannesburg, ba kopanela SDG3 mo Letšatšing la Batšhabi la Lefase ba bontšha kopano le talente mo Freedom Park, Afrika Borwa.

©UN Afrika Borwa/Ropafadzo Chiradza

KGONTHIŠA KAKARETŠO LE THUTO YA BOLENG BJA TOKA GOMME O GODIŠE DIBAKA TŠA GO ITHUTA GA NAKO YE TELELE

4 QUALITY
EDUCATION

Thuto ke motheo wo mogolo wa tlabollo ya motho. Ke ka thuto moo e lego gore morwedi wa mošomi wa polaseng e ka ba ngaka, moo morwa wa mošomi wa moepong e ka ba hlogo ya moepo, moo ngwana wa bašomi ba dipolaseng e ka ba mopresidente wa naga ye kgolo. Ke seo re se dirago seo re nago le sona, e sego seo re se filwego, seo se arogantšhago motho yo mongwe go yo mongwe.

Nelson Mandela

KA MOO O KA KGATHAGO TEMA YA GAGO:

- **Hlahla bafsa. O ka aba phahlošo le go thuša ka mešomo ya gae, ruta polelo goba aba thutwana ka Dinepo tša Lefase.**
- **Etela sekolo sa geno gomme o ba botšišo gore ke dikabo tša sekolo tšeo ba di nyakago. Thoma leeto la kabo ya sekolo mo setšhabeng sa geno. Ge o kgona, thuša thuto ya ngwana.**
- **Aba dipuku tša gago tšeo di šomišitšwego.**
- **Tsela e le tee ya go fihlelela tsebo ke go aba dipuku tša gago tšeo di šomišitšwego go yo mongwe.**

Basetsana ba sekolo mo Yomelela Primary School ka Khayelitsha, motsesetoropo wa mešašaneng wo mogolo go feta ka moka ka Motsekapa Afrika Borwa.
©UN Basadi/Karin Schermbrucker

FIHLELELA TEKATEKANO YA BASADI GOMME O MATLAFATŠE BASADI LE BASETSANA KA MOKA

Tokologo e ka se fihlelelwe ka ntle le
ge **basadi ba lokologile go mehuta ka
moka ya kgatelelo**

Nelson Mandela

KA MOO O KA KGATHAGO TEMA YA GAGO:

- Hlokomela kgatelelo ya dikgopolo ya bong. Di lemoge, di efoge gomme o rute ba bangwe ka ga tšona.
- Hwetša bahlahli/baetapele ba basadi. Kgonthiša gore ye mengwe ya batho bao ba go hlohleletšago goba bahlahli ke basadi.
- Fediša mekgwa ka moka ya kgethologanyo kgahlanong le basadi le basetsana ka go swara batho ka moka ka go lekana o sa lebelele bong.
- Ema kgahlanong le tšhošetšo. Ge o bona goba o lemoga tšhošetšo, e ka ba mošomong, mokgotheng, ka gae goba sekgobeng sa onlaene, phagamiša lentšu kgahlanong le yona.

Badirakhutšo ba basadi ba Afrika Borwa ba kgatha tema ka mafolofolo go kgoboketša tshedimošo le go hlohleletša tšhireletšo nakong ya patrole ka Democratic Republic of the Congo, ba kgatha tema go Badirišakhutšo le go godiša SDG5: Tekatekano ya Bong.

©UN Seswantšho/Michael Ali

KGONTHIŠA GO BA GONA LE GO SWARELELA GA TAOLO YA MEETSE LE TLHWEKIŠO GO BATHO KA MOKA

Lefaseng ka moka, meetse a tšewa
bjalo ka selo se bohlokwa go swana
le **bophelo ka bobjona.**

Nelson Mandela

6

CLEAN WATER
AND SANITATION

KA MOO O KA KGATHAGO TEMA YA GAGO:

- Boloka meetse a pula ka go šomiša tanka ya meetse
- Boledišana le setšhaba sa geno ka moka go hlwekiša dinoka tša gae, mabopo goba lewatle.
- Lemoša batho ka ditaba tša go hlweka mo setšhabeng sa geno ka bobegaditaba bja leago goba ka molomo.
- O se ke wa senya meetse.
- Kgonthiša gore o tswalela dipompi ge o hlatswa dibjana, gomme o tšeye nako ye kopana go šawara.
- Go hlapela ka pafong go šomiša meetse a mantši go feta ge o šawara metsotso ye 5 - 10.
- Boloka methopo ya gago ya meetse ka go fokotša tšhilafatšo le go fediša go lahla dilo.

Nelson Muffuh, Mokgokaganyi wa Badudi ba UN ka Afrika Borwa, mo setišing sa go hlapa diatla sa UNICES nakong ya ketelo ya lefelo ya UN mo Bookelong bja Lefelo bja Kanana ka Hammanskraal, Afrika Borwa, nakong ya go phulega ga kholera.
©UN Afrika Borwa/Ropafadzo Chiradza

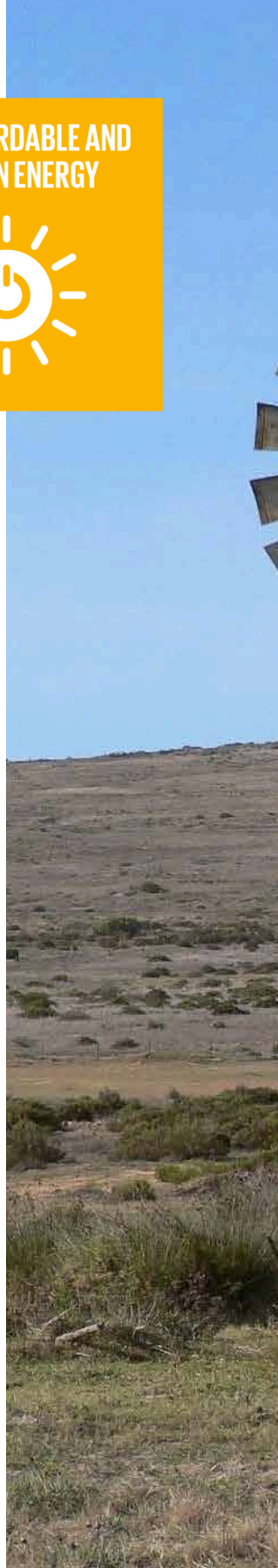
KGONTHIŠA PHIHLELELO YA MOHLAGASE WA GO REKEGA, WA GO TSHEPEGA, WA GO SWARELELA LE WA SEBJALEBJALE GO BATHO KA MOKA

Le ge lefase le na le tšwelopele ye kgolo mo
ngwagakgolong wa masomepedi, **maphelo a
batho ba bantši a sa ama ke bohloki, tlala,
bolwetši le tshenyo ya tikologo**

Nelson Mandela

7 AFFORDABLE AND
CLEAN ENERGY

KA MOO O KA KGATHAGO TEMA YA GAGO:

- Tima mabone ao o sa a šomišego - seketša mohlagase.
- Reka didirišwa tša mohlagase tše o ka di tšhatšhago. O se ke wa reka peteri ye o ka e šomišago gatee.
- Šomiša methopo ya sola. Tsenya diphanele tša sola ka legaeng la gago go ruthetša le go e šomiša bjalo ka mohlagase.

Kriti ye nnyane ya sola ya moya mo setšhabeng sa Upper Blinkwater (Kapa Bohlabela) wo o dirilwego ke UNDP ka Lenaneo la yona la Mohlagase wa Moya wa Afrika Borwa.

©UNDP Afrika Borwa

GODIŠA KGOLO YA KAKARETŠO, YA EKONOMI YA GO SWARELELA, MOŠOMO WA GO FELELA WA TŠWELOTŠO GAPE WA SERITI WA BATHO KA MOKA

8 DECENT WORK AND
ECONOMIC GROWTH

Go ka **diatleng tša gago gohlola lefase le lekaone**
go batho ka moka bao ba dulago go lona.

Nelson Mandela

KA MOO O KA KGATHAGO

TEMA YA GAGO:

- Tseba ditokelo tša gago tša mošomo. Gore o fihlelele toka, go tseba seo se go swanetšego e tla ba tsela ye telele.
- Reka go batšweletši ba gae. Thekga kgolo ya ekonomi ya gae ka go kgetha go reka go tšwa go batšweletši le dikgwebo tša gae.
- Beakanya lenaneo la go hlala. Laletša batho ba maitemogelo mo karolong ye e itšego go hlola sehlopha sa go hlahla seo se tla thušago bafsa go itokišetša gabotse mešomo ya bona ya ka moso.

AGA INFRASTRAKTŠHA YE MAATLA, GODIŠA TLHABOLLO YA INTASTERI YA KAKARETŠO YA GO SWARELELA LE GO GODIŠA TŠWELOPELE

Re nyaka thušo go aga infrastraktšha
gore Afrika e hwetše dibaka tša kgwebo
le go fiwa sebaka sa go **phadišana ka
ekonomi ya lefase.**

Nelson Mandela

9 INDUSTRY, INNOVATION
AND INFRASTRUCTURE

KA MOO O KA KGATHAGO TEMA YA GAGO:

- **Beeletša go infrastraktšha ya go hlweka ye maatlla. Ke mokgwa o le tee wa go dira gore bašomi ba bolokege le go šireletša tikologo.**
- **Beakanya le go kgatha tema go tiragalo ya Think Tank. O ka hlohleletša moya wa kgwebo go wena le badirišani ba gago ka go beakanya tiragalo ya kgopolo ya gae gomme wa laletša dikhamphani goba tšeo di sa thomago go hlahla bathopasefoka.**
- **Dira mmepe wa lefelo la mošongwana wo bohlokwa. Go na le mehuta ya go fapana ya mafelo ao a nago le Wi-Fi ya go se lefelwe. Ka go di tsebiša go baagišane le go phatlalatša temošo ka bobegaditaba bja leago, difolaya goba ditsebišo o ka thuša batho ba bantši go fihlelela inthanete le go thuša go fokotša karogano ya titšitale.**

FOKOTŠA GO SE LEKALEKANE KA GO GOBA GARE GA DINAGA

Ge fela **bohloki**, go se be le toka, le go **se lekalekane** go tšwela pele lefaseng la rena, ga go na wa rena yo a ka khutšago ka nnete.

Nelson Mandela

KA MOO O KA KGATHAGO TEMA YA GAGO:

- Etela dintlo tša gae, mafelo a ditšhiwana goba disenthara tša setšhaba se sennyane gomme o beakanye sekgoba sa poledišano go bolela ka bohlokwa bja ditokelo tše goba o ithaope moo nako le nako.
- Rata dikhamphani tšeo di akaretšago. Lekola mananeo a dikhamphani tšeo di akaretšago tša batho ba bannyane ba go fapana ka go thwala moo goba ditšweletšwa tša bona.
- Thekga bafaladi le batšhabi mo setšhabeng sa geno. Ithaope mo kampeng ya batšhabi ba gae. Kgoboketša goba o abe didirišwa, dijo le diaparo tšeo di nyakegago.

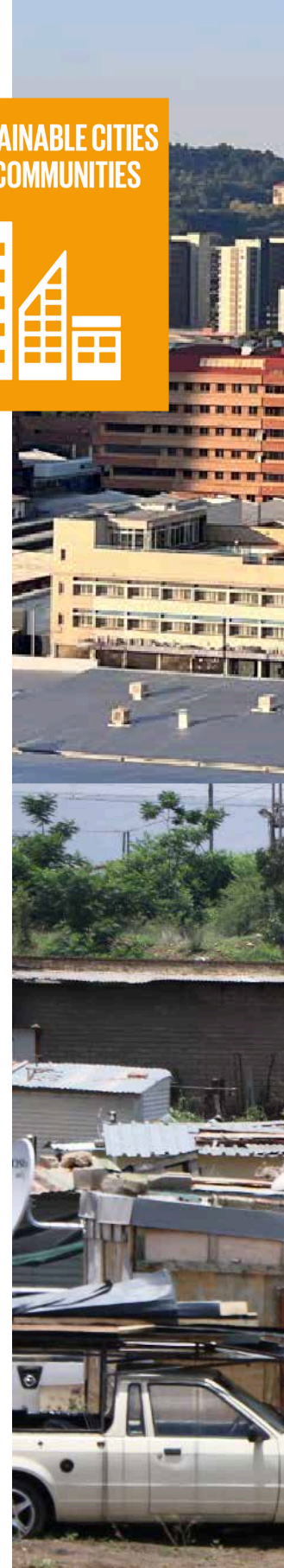
DIRA GORE DITOROPOKGOLO LE MEŠAŠANA E AKARETŠEGE, E BOLOKEGE E BE MAATLA LE GO SWARELELA

Go tshwenyega ga motheo ga batho ba bangwe ga motho a le tee goba ga setšhaba maphelo a tla tšea nako go dira lefase go ba selo se sekaone seo re bego re lora ka lona.

Nelson Mandela

11 SUSTAINABLE CITIES
AND COMMUNITIES

KA MOO O KA KGATHAGO TEMA YA GAGO:

- Go thekga dikgwebo tša baagišane go dira gore batho ba dule ba na le mešomo le go iša tšhelete setšhabeng sa geno.
- Šomiša tokelo ya gago go kgetha baetapele mo setšhabeng sa geno.
- Hlokomela mafelo a setšhaba. Thoma ka wena gomme o hlohletše ba bangwe go kgatha tema go kaonafatšeng mafelo a setšhaba - nwešetša tše ditala, fokotša, gomme o bjale mehlare, mpshafatša mafelo a dipapadi le mapatlelo, beakanya go hlwekiša.

Godimo:

Go matlafatša Ditšhaba:

Makopanelo a mafolofolo a bontšha tlhabollo ya toropokgolo ya kakaretšo, ya polokego, ya maatla, le ya go swarelela go dikologa Meago ya Taolo (Union Buildings) ka Pretoria, Afrika Borwa.

©Seswantšho sa UN Afrika Borwa/Nombulelo Malinga

Fase:

UN Afrika Borwa e etela Motsesetoropo wa Mamelodi ka Pretoria go lekola tshenyo ya setšhaba le go aba dikabo tša kimollo go ditšhaba tšeo di amilwego le mafula.

©Seswantšho sa UN Afrika Borwa/Eunice Namugwe

KGONTHIŠA TŠHOMIŠO YA GO SWARELELA LE DIPATERONE TŠA TŠWELETŠO

12 RESPONSIBLE
CONSUMPTION
AND PRODUCTION

**Bokamoso bja go swarelela bja motho bo ya
le ka tirišano ya tlhokomelo le tlhago go feta
dilo ka moka.**

Nelson Mandela

KA MOO O KA KGATHAGO TEMA YA GAGO:

- Kgetha ditšweletšwa tšeo o ka di šomišago gape. Šomiša mokotlana wa go se senye go ya go reka, lebotlelo la meetse leo o ka le šomišago gape goba komiki go fokotša selahlwa sa gago sa plastiki.
- Eba le šedi ge o paka - go kaone go šomiša tše dinnyane!
- Dira dinyakišišo gomme o reke dikhamphaning tšeo o tsebago gore di na le ditirišo tša go swarelela gomme tša se gobatše tikologo. Reka tšeo di šetšego di šomišitšwe ge o ka kgona.
- Reka tšeo di šetšego di šomišitšwe ge o ka kgona.

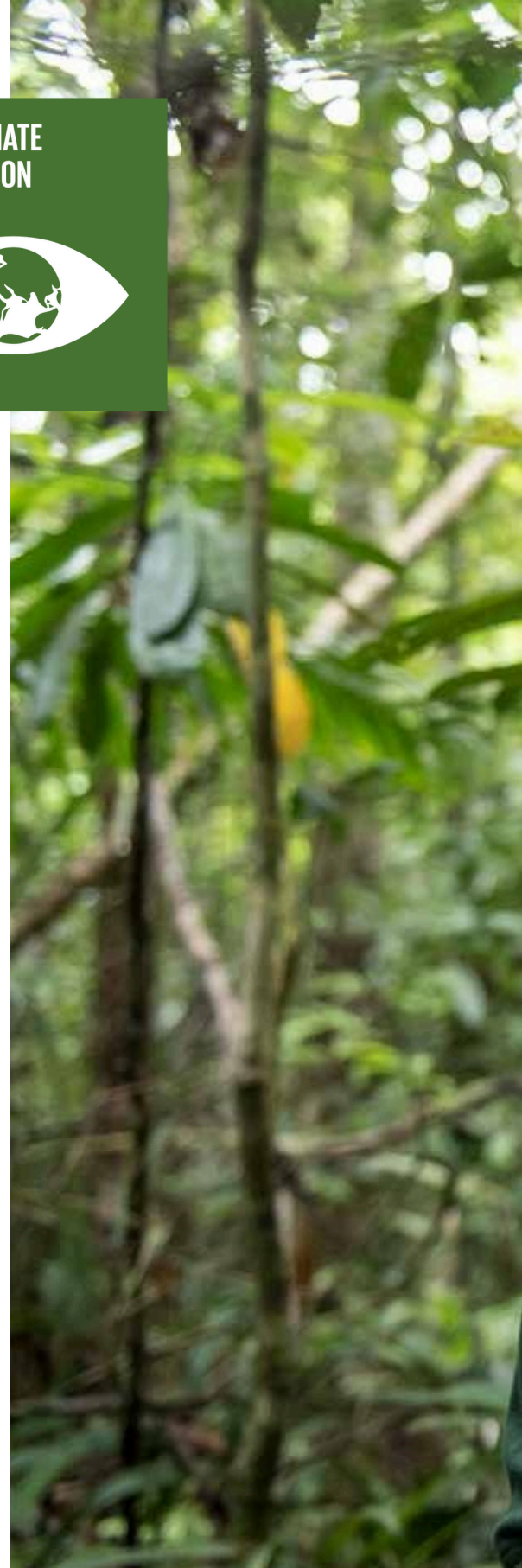
TŠEA KGATO YA TŠHOGANETŠO GO LWANTŠHA PHETOGO YA KLAEMETE LE KHUETŠO YA YONA

A re šomeng mmogo go dira lefase la rena mothopo wa go swarelela wa bokamoso bja rena bjalo ka bomotho bja planete.

Nelson Mandela

13 CLIMATE
ACTION

KA MOO O KA KGATHAGO TEMA YA GAGO:

- Šomiša gape pampiri, galase, plastiki, metale, le dielekroniki tša kgale.
- Reka ditšweletšwa tšeo di ka se senyego tikologo. Bala pakana go bona ge e le gore ditšweletšwa di dirilwe ka mokgwa wa go se senye tikologo.
- Šomiša gape pampiri, galase, plastiki, metale, le dielekroniki tša kgale.
- Sepela ka paesekela, sepela goba namela dinamelwa tša bohle. Bolokela maeto a dikoloi nako ya ge go na le sehlopha se segolo.
- O ka balela leswao la gago la khapone gomme o reke dikrediti tša klaemete go tšwa go Climate Neutral Now.

Mošomi wa Protšeke ya NFI o lekola sekgwa gomme a kgoboketša dišupo go lwantšha phetogo ya klaemete.
©UN-REDD

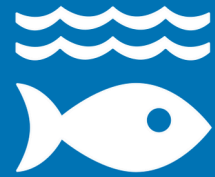
BABALELA LE GO ŠOMIŠA KA GO SWARELELA LEWATLE, LEWATLE LE METHOPO YA MAWATLE YA TLHABOLLO YA GO SWARELELA

Letlotlo la mawatle ke karolo ya bohwa bja go swana bja bomotho [...] ntle le bolaodi bja taolo goba molao wa kobamelo, ditšhošetšo tša go hlobaetša go lewatle di lebane le rena ka lebaka la ditirišo tšeo ka ge go lahlela dilahlwa tša mpholo, go dihlapi goba bosenyi bjo bo beakantšwego go swana le go gweba ka diokobatši. **Maitapišo a go thoma taelo ya molao yeo e šomago ya mawatle ga se ya swanela go palelwa.**

Nelson Mandela

14 LIFE
BELOW WATER

KA MOO O KA KGATHAGO TEMA YA GAGO:

- Fokotša tshenyo - bontši bja tshenyo yeo re e tšweletšago mo nageng e felela mawatleng.
- Emiša go šomiša mekotlana ya plastiki: Tšhomišo le go lahla mo go fošagetšego ga plastiki ke selo se segolo seo se hlolago tšhilafatšo ya diphedi tša lewatle.
- Boledišana le setšhaba sa geno ka moka go hlwekiša dinoka tša gae, mabopo goba lewatle.

Dilahlwa tša plastiki tšeo di hwetšwago mawatle di hlola tšhilafatšo ya meetse.
©UNEP

ŠIRELETŠA O BOLOKE LE
GO GODIŠA TŠHOMIŠO YA GO
SWARELELA YA SELETE SA
LEFELO LA DIPHEDI, TAOLO YA GO
SWARELELA YA DIKGWA,
LWANTŠHA LEGANATA, LE GO
EMIŠA GOMME O BUŠETŠA NAGA
PHOKOTŠO LE DIPHEDI TŠA GO
FAPANA

Mehlare le dikgwa di sentšwe thwii ka gore batho ba rena ba tshepile bona bjalo ka methopo ya enetši. **Go latela, batho lehono ba kwa phefo gomme ba nyaka mohlagase wa go apea, go hlwekiša le boiketlo bja** motheo ka gore mehlare le dikgwa di sentšwe.

Nelson Mandela

KA MOO O KA KGATHAGO TEMA YA GAGO:

- O se ke wa šomiša diboalayakhunkhwane. Go šireletša le go swarelela boleng bja mabu, o se ke wa šomiša dikhemikhale ge o bjala dimela.
- Go bodiša matlakala a dijo go ka fokotša khuetšo ya klaemete mola o šomiša gape difepi.
- O se ke wa šomiša ditšweletša tšeo di lekilwego go diphoofolo.
- Beakanya tiragalo ya gago ya go hlwekiša goba tsenela ye e šetšego e le gona go swarelela lefelo la diphedi la sekgoba sa tše ditalamorogo tša gae.

UNIC Pretoria mo Lenaneong la Pihlelelo ya Thuto go tshwarelelo ya tikologo le barutwana ba go tšwa Profenseng ya Limpopo, Afrika Borwa.
©UNIC Pretoria/2019/Scotch Mabhena

GODIŠA SETŠHABA SA KHUTŠO LE KAKARETŠO GOMME O FE PHIHLELELO GO TOKA GO BATHO KA MOKA GOMME O AGE KAKARETŠO YA MAIKARABELO A MOHOLA DIINSTITUŠENE MO MAGATONG KA MOKA

Khutšo ga se fela go se be gona ga thulano; khutšo ke **tlholo ya tikologo yeo batho ka moka ba ka golago**, go sa lebelelwe morafe, mmala, tumelo, bodumedi, bong, legoro, sehlopha, goba maswao a mangwe a leago a phapano.

Nelson Mandela

16 PEACE, JUSTICE
AND STRONG
INSTITUTIONS

KA MOO O KA KGATHAGO TEMA YA GAGO:

- **Kgetha! Šomiša tokelo ya gago go kgetha baetapele mo nageng ya geno le setšhaba sa gae.**
- **Tseba ditokelo tša gago tša mošomo. Gore o fihlelele toka, go tseba seo se go swanetšego e tla ba tsela ye telele.**
- **Bolela! Botšiša bataolo ya gago ya gae le ya bosetšhaba go kgathatema mananeong ao a sa gobatšego batho goba planete.**

Mopresidenete yo a kgethilwego yo mofsa Nelson Mandela a aba polelo ya gagwe ya tlhomamišo mo mathuding a Townhall.

©UN Seswantšho/Chris Sattlberger

MATLAFATŠA MOKGWA WA PHETHAGATŠO LE GO MATLAFATŠA TIRIŠANO YA LEFASE GO TSHWARELELO YA TLHABOLLO

Go bonolo go pšhatla wa senya.
Bagale ke bao ba dirago **khutšo**
le go aga.

Nelson Mandela

17 PARTNERSHIPS
FOR THE GOALS

KA MOO O KA KGATHAGO TEMA YA GAGO

- **Beeletša go dikgwebo tšeo di sa thomago, tše dinnyane le tša magareng, le ditirišano tšeo di dumelago go ekonomi ya godimo, maemo a leago le a taolo (ESG).**
- **Thekga kišontle ka go reka ditšweletšwa go tšwa go dinaga tšeo di hlabollogago. Bea šedi go leswao la Fair-Trade go setšweletšwa go thuša go bontšha ditšweletšwa go tšwa go batšweletši ba gae go dinaga tšeo di hlabollogago.**
- **Thekga mekgatlo goba diprotšeke tšeo di šomelago go badirišani ba lefase go swana le yeo e kgokagantšhago ditirišano tša dinaga tše pedi, kabelano ya tsebo, goba e godiša phetišetšo ya theknolotši.**
- **Lesolo la dinaga tše di hlabollogago go hwetša theknolotši ye e lekanego. Šoma goba o ithaope go diNGO tšeo di šomelago go Dinepo tša Lefase.**
- **O ka kgatha tema ka diprotšeke tša go fapana go fihlelela Dinepo tša 2030.**

Mohlomphegi Matamela Cyril Ramaphosa (go la ngele), Mopresidente wa Repabliki ya Afrika Borwa, o sega le María Fernanda Espinosa Garcés (wa boraro go tšwa go la go ja), Mopresidente wa kopano ya masomešupatharo wa Lekgotlatheramolao, Mongwaledikakaretšo António Guterres (wa bobedi go tšwa go la go ja), le Motlatšamongwaledikakaretšo Amina Mohammed, ka morago ga go bula Sehlwaseeme sa Nelson Mandela mo mošate wa UN ka New York. ©UN Seswantšho

Letlakala la ka morago. Nelson Mandela. Mopresidente wa Afrika Borwa, a bolela kopanong ya masomehlanotharo ya Lekgotlatheramolao. ©UN Seswantšho/Greg Kinch

E phatlaladitšwe ke:

Ditšhabakopano ka Afrika Borwa| 2023

E nyakišišitšwe le go akanyetšwa ke:

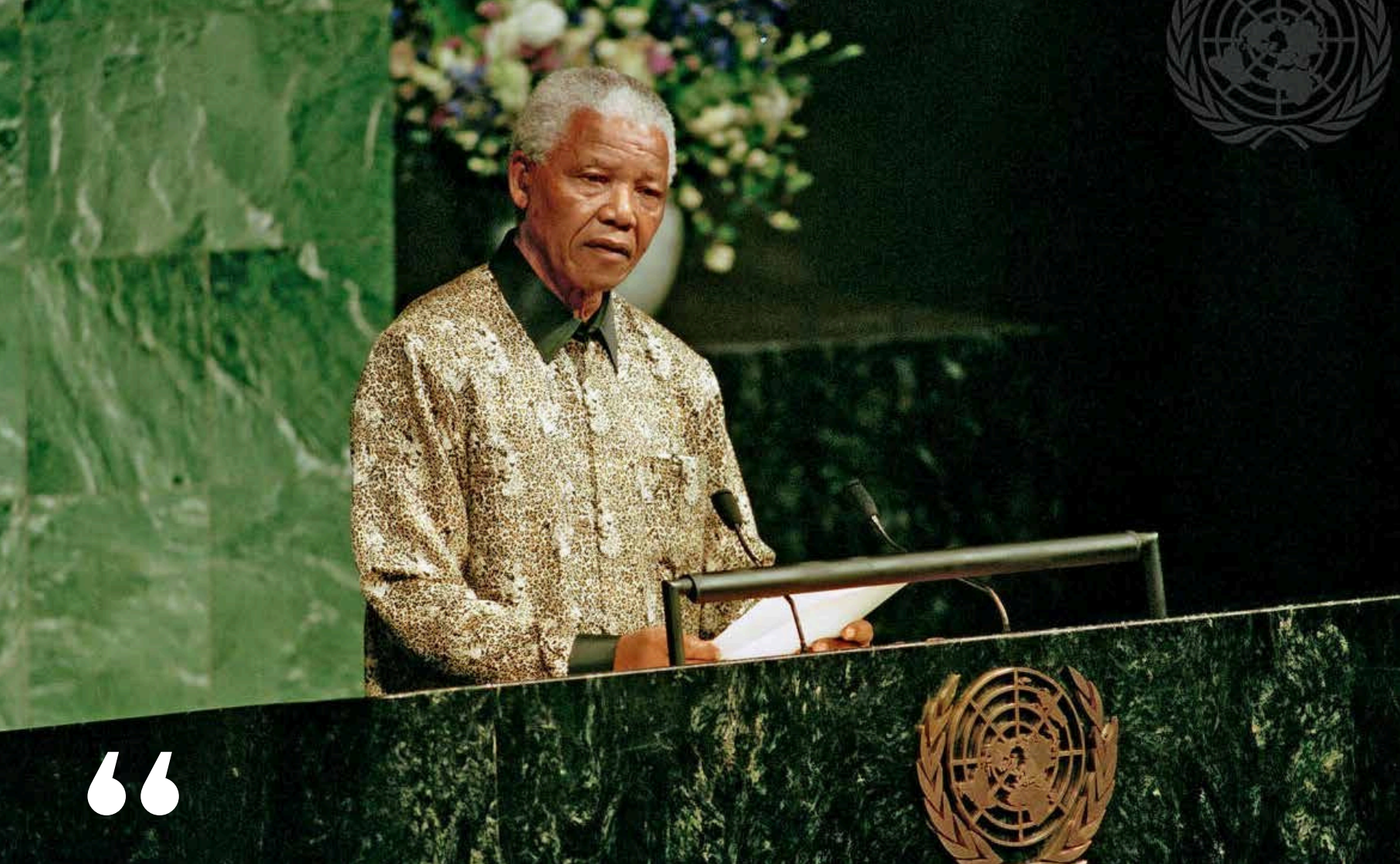
Senthara ya Tshedimošo ya
Ditšhabakopano (UNIC), Pretoria.

KGOKAGANA LE RENA :

United Nations South Africa,
UN House, Metro Park Building,
351 Francis Baard Street, Pretoria, South Africa
Telephone: +27 12 354 8504
Email: unic-pretoria@un.org

Re Latele:

Facebook: [@UNinSouthAfrica](https://www.facebook.com/UNinSouthAfrica)
Twitter: [@UNinSouthAfrica](https://twitter.com/UNinSouthAfrica)
Instagram: [@UNinSouthAfrica](https://www.instagram.com/UNinSouthAfrica)
Website: <https://southafrica.un.org/>

“

O se ke wa lebelela ka tsela ye nngwe, o se ke wa dikadika. Lemoga gore lefase le nyaka go dirwa se sengwe, e sego fela go bolela. Dira se sengwe ka tlhohleletšo le pono.

Nelson Mandela

